

Aanvullend soortspecifiek onderzoek

Wet natuurbescherming, soortenbescherming

Realisatie van circa 24 appartementen

Waregemstraat in Breda

Opdrachtgever: Gemeente Breda
Contactpersoon: Bureau Dhondt, de heer J. de Craen

Kenmerk: DHON22-01v3
Datum: 19 november 2022

Opdrachtnemer: Florauna Natuuradvies
Auteur: mevrouw N. Schuurmans MSc

Aanvrager	Gemeente Breda Postbus 90156 4800 RH Breda
Contactpersoon	Bureau Dhondt, de heer J. de Craen
Telefoon	06 346 76 963
E-mail	Jim.decraen@dhondt.nl
Kenmerk	DHON22-01v3
Datum	19 november 2022
Opgesteld door	Florauna natuuradvies Nicole Kuijs-Schuurmans
Telefoon	06 555 15 199
E-mail	info@florauna-natuuradvies.nl

Florauna natuuradvies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Florauna natuuradvies; opdrachtgever vrijwaart Florauna natuuradvies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Florauna natuuradvies, nog mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Disclaimer:

Indien bij werkzaamheden in de toekomst toch soorten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en dient gehandeld te worden naar de wet- en regelgeving met betrekking tot de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. Mogelijk is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te treffen.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	3
1. INLEIDING	4
1.1. Leeswijzer	4
2. ONDERZOEKSLOCATIE.....	5
2.1. Beschrijving onderzoekslocatie.....	5
2.2. Geplande ingreep	5
3. ONDERZOEKSMETHODE	7
3.1. Vleermuisonderzoek	7
3.2. Huismus.....	8
4. RESULTATEN	9
4.1. Vleermuisonderzoek	9
4.2. Huismussen.....	10
5. CONCLUSIE EN AANBEVELING	12
BIJLAGE I. Geraadpleegde Literatuur	13

1. INLEIDING

De Waregemstraat is gelegen in de wijk Hoge Vucht in het noorden van de stad Breda. Het voornemen is om het momenteel aanwezige bebouwing in het plangebied te slopen en op deze locatie circa 24 appartementen te realiseren in één gebouw bestaande uit vier bouwlagen. Uit de quickscan, uitgevoerd door Florauna Natuuradvies (Kuijs-Schuurmans N., april 2022) is gebleken dat binnen het plangebied potentiële verblijfplaatsmogelijkheden aanwezig zijn voor huismussen en vleermuizen.

De Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen geen aanwezige beschermde plant- of diersoorten en groei- of verblijfplaatsen aantasten. In december 2021 is een quickscan uitgevoerd waaruit naar voren is gekomen dat de aanwezige bebouwing geschikt is voor vleermuizen en huismussen. Alle in Nederland levende vleermuizen zijn beschermd door de Wnb, onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn) en huismussen zijn beschermd door de Wnb, onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn). Hieruit volgend is dan ook in de periode april – september 2022 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar nestplaatsen van de huismus en verblijfplaatsen van vleermuizen, evenals foerageergelegenheden en vliegroutes.

Het uitgevoerde onderzoek naar de aanwezigheid van nestplaatsen voor de huismus bestond uit twee veldbezoeken door 2 personen. Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen voor vleermuizen bestond uit 5 veldbezoeken door 2 personen. Voorliggende rapportage betreft een overzicht met de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken en een aanbeveling voor vervolgstappen.

1.1. Leeswijzer

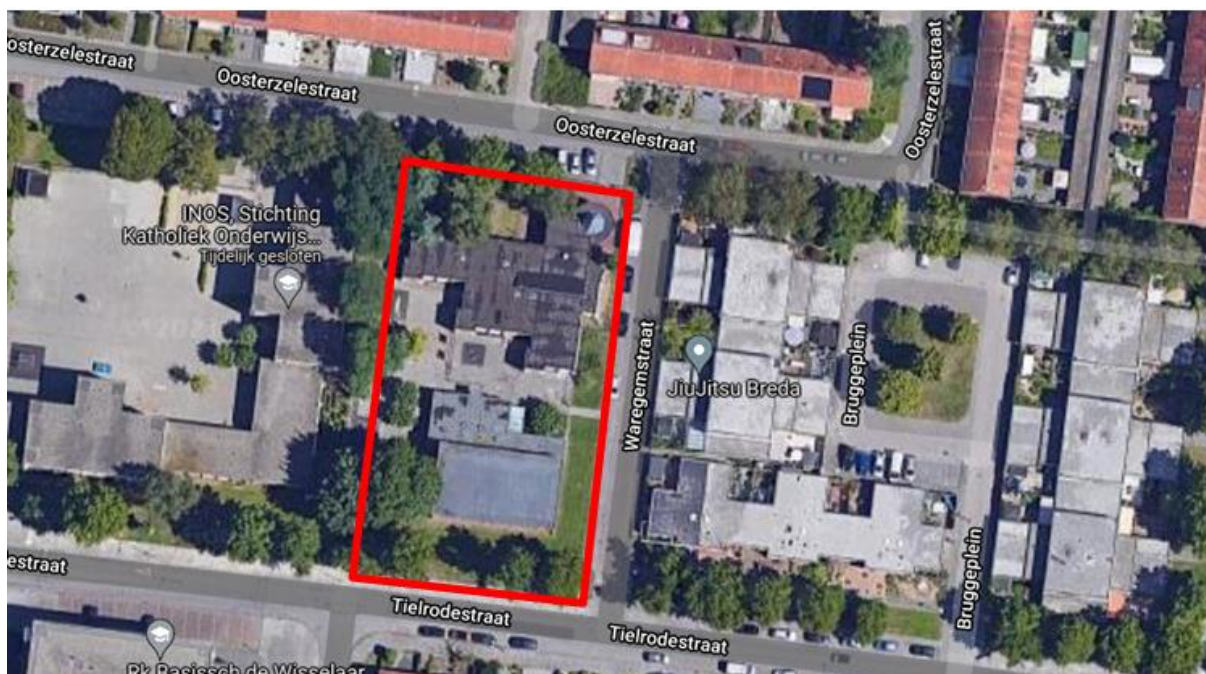
In hoofdstuk 2 wordt omschreven hoe de onderzoekslocatie eruit ziet, hoe deze momenteel gebruikt wordt en wat de eigenaar van plan is in het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 3 bespreekt de onderzoeksmethodiek. Hoofdstuk 4 geeft de resultaten weer en in hoofdstuk 5 wordt afgesloten met de conclusie en aanbevelingen.

2. ONDERZOEKSLOCATIE

2.1. Beschrijving onderzoekslocatie

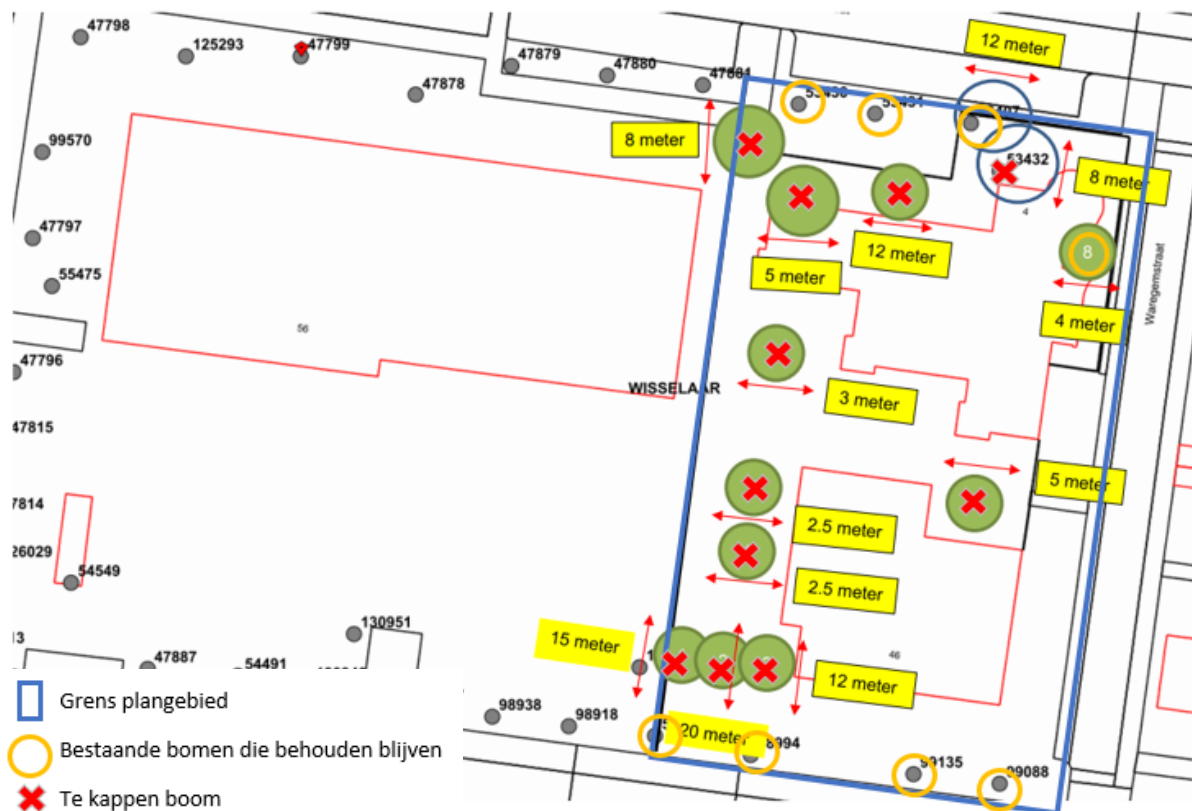
De Waregemstraat is gelegen in de wijk Hoge Vucht in het noorden van de stad Breda. Voorheen is op deze locatie een school gevestigd. Deze school is in 2018 verhuisd en de bebouwing is reeds aanwezig.

Figuur 1 Satellietbeeld van de locatie vóór de sloop van het oude schoolpand. Het plangebied is rood omlijnd.
Bron: PDOK

2.2. Geplande ingreep

Het voornemen is om het momenteel aanwezige bebouwing in het plangebied te slopen en op deze locatie circa 24 appartementen te realiseren in één gebouw bestaande uit vier bouwlagen. Daarnaast zullen er enkele bomen binnen het plangebied geveld worden, dit betreffen met name de bomen aan de westelijke erfgrans van het plangebied.

Figuur 3: Overzicht bomenplan

3. ONDERZOEKSMETHODE

3.1. Vleermuisonderzoek

Het aanvullend vleermuisonderzoek richt zich op de gebruiksfunctie van vleermuizen in het plangebied. Er wordt gekeken of er verblijfplaatsen in- en rondom het plangebied aanwezig zijn. Tevens wordt er gekeken naar de soortensamenstelling en aantallen van de voorkomende vleermuizen in het gebied.

De onderzoekslocatie is door 2 personen onderzocht, waarbij mevrouw N. Kuijs-Schuurmans MSc de constante factor was, tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden. In totaal zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd. De methodiek van het inventariseren is bepaald aan de hand van de soort specifieke kennisdocumenten van BIJ12 en het Protocol Vleermuisinventarisaties (2021) door Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.

Gedurende het aanvullend vleermuisonderzoek naar verblijfplaatsen zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd aansluitend op de in december 2021 uitgevoerde quickscan door Florauna Natuuradvies (Kuijs-Schuurmans N., 2022), zie tabel 1 voor de specifieke bezoeken. Het onderzoek heeft zich voornamelijk gericht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen, foerageergebieden en belangrijke vliegroutes van gebouwbewonende vleermuizen. Het onderzoek heeft plaatsgevonden tijdens de in- en uitvliegtijdstippen van vleermuizen, respectievelijk rond zonsopkomst en -ondergang. Tijdens het paaronderzoek is naast eventuele in- en uitvliegplekken gelet op de balts-, paarroepen en zwermen (aantikgedrag) wat kan wijzen op de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de piek van de baltsactiviteit. Tevens is er gekeken naar belangrijke vliegroutes en/of foerageergebieden in het onderzoeksgebied. Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson M500-384 en een Batlogger M. De opgenomen geluiden zijn, indien noodzakelijk, geanalyseerd met specifieke software BatExplorer, versie 2.0.4.0.

Tabel 1. Data uitgevoerde veldbezoeken vleermuisonderzoek

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Temperatuur	Windkracht	Bewolking	Neerslag
18-04-2022	20.30 – 23.00	Zomerverblijf	10 °C	1	Geheel	Geen
16-05-2022	3.30 – 6.00	Zomerverblijf Kraamverblijf	16 °C	1	Geheel	Geen
28-06-2022	22.00 – 0.15	Zomerverblijf Kraamverblijf	18 °C	0	Geen	Geen
20-08-2022	20.50 – 0.00	Paarverblijf	14 °C	0	Geen	Geen
13-09-2022	20.30 – 23.00	Paarverblijf	17 °C	1	Geheel	Geen

3.2. Huismus

Het aanvullend huismusonderzoek richt zich op de gebruiksfunctie van huismussen in het plangebied. Florauna natuuradvies heeft onderzoek uitgevoerd naar nest-indicerend gedrag van huismussen. Het onderzoek naar verblijfplaatsen van huismussen heeft plaatsgevonden in de periode van 1 april – 20 juni 2022.

De onderzoekslocatie is door 2 personen, met mevrouw N. Schuurmans MSc als constante factor, onderzocht tijdens voor de huismus gunstige weersomstandigheden. In totaal zijn twee veldbezoeken uitgevoerd. De methodiek van het inventariseren is bepaald aan de hand van de soort specifieke kennisdocumenten van BIJ12 en het soorteninventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus, in samenwerking met SOVON.

Gedurende het aanvullend huismusonderzoek naar nestplaatsen zijn twee veldbezoeken uitgevoerd aansluitend op de in december 2021 uitgevoerde quickscan door Florauna Natuuradvies (Kuijs-Schuurmans N., 2022), zie tabel 2 voor de specifieke bezoeken. Het onderzoek heeft zich voornamelijk gericht op het gedrag van huismussen in het plangebied. Het onderzoek heeft plaatsgevonden tijdens geluidsluwe momenten tussen zonsopkomst en zonsondergang. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de periode waarin huismussen nest-indicerend gedrag vertonen. Tevens is er gekeken naar belangrijke foerageergebieden in het onderzoeksgebied.

Tabel 2. Data uitgevoerde veldbezoeken huismusonderzoek

Datum	Tijdstip	Temperatuur	Windkracht	Bewolking	Neerslag
16-05-2022	7.00 – 8.45	20 °C	0	Licht	Geen
26-05-2022	6.30 – 8.00	14 °C	1	Geheel	Geen

4. RESULTATEN

4.1. Vleermuisonderzoek

Gedurende het onderzoek zijn gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Gewone dwergvleermuis – Pipistrellus pipistrellus

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuissoort in Nederland. De kleine bruin gekleurde vleermuis is een flexibele soort die zowel in gesloten als open landschappen, van stadscentra tot op het platteland voorkomt. De soort is een echt gebouw bewonende soort waarbij hij een voorkeur heeft voor spleetvormige holten in spouwmuren, achter gevelbekleding en onder daken. In de kraam- en winterperiode kan het aantal dieren bij elkaar variëren van enkele tientallen tot tweehonderd en soms wel duizenden dieren. Foerageren doet de gewone dwergvleermuis langs lijnvormige structuren van de opgaande vegetatie, langs bosranden, de bebouwing, bij water maar daarnaast ook vaak in tuinen en rond straatlantaarns.

Tijdens de veldbezoeken is de gewone dwergvleermuis het meest aan de randen en buiten de onderzoekslocatie aangetroffen. Echter zijn verblijfplaatsen niet aangetroffen in de te slopen gebouwen. Enkel voorbij vliegende vleermuizen zijn aangetroffen en af en toe is een feedingbuzz (vangst van een insect ter consumptie) waargenomen. Hieronder wordt specifiek beschreven waar en hoeveel gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen.

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen zijn niet vastgesteld tijdens het onderzoek naar vleermuizen.

Foerageergebieden en vliegroutes

Gedurende de veldbezoeken worden in de straten rondom het plangebied meerdere foeragerende dieren aangetroffen. Een foeragerende vleermuis wordt herkend door zijn vliegpatroon en het geluid wat op de batdetector is te horen. Op de locaties, aangegeven in figuur 2, waar veel feedingbuzzes te horen zijn. Hier tijdens de onderzoeksrondes op enkele momenten 5 tot 10 vleermuizen gelijktijdig foeragerend waargenomen op de ingetekende plaatsen. Tijdens het foerageren vliegen vleermuizen kriskras rond en is duidelijk een feedingbuzz te horen. Een feedingbuzz is een typisch geluid wanneer een vleermuis zijn prooi achtervolgt en vangt. Aangezien de dieren op deze locaties gedurende de hele onderzoeksperiode waargenomen zijn in maximale groepsgrootte van 5 tot 10 dieren kan worden aangenomen dat de dieren hier een essentiële foerageerlocatie hebben.

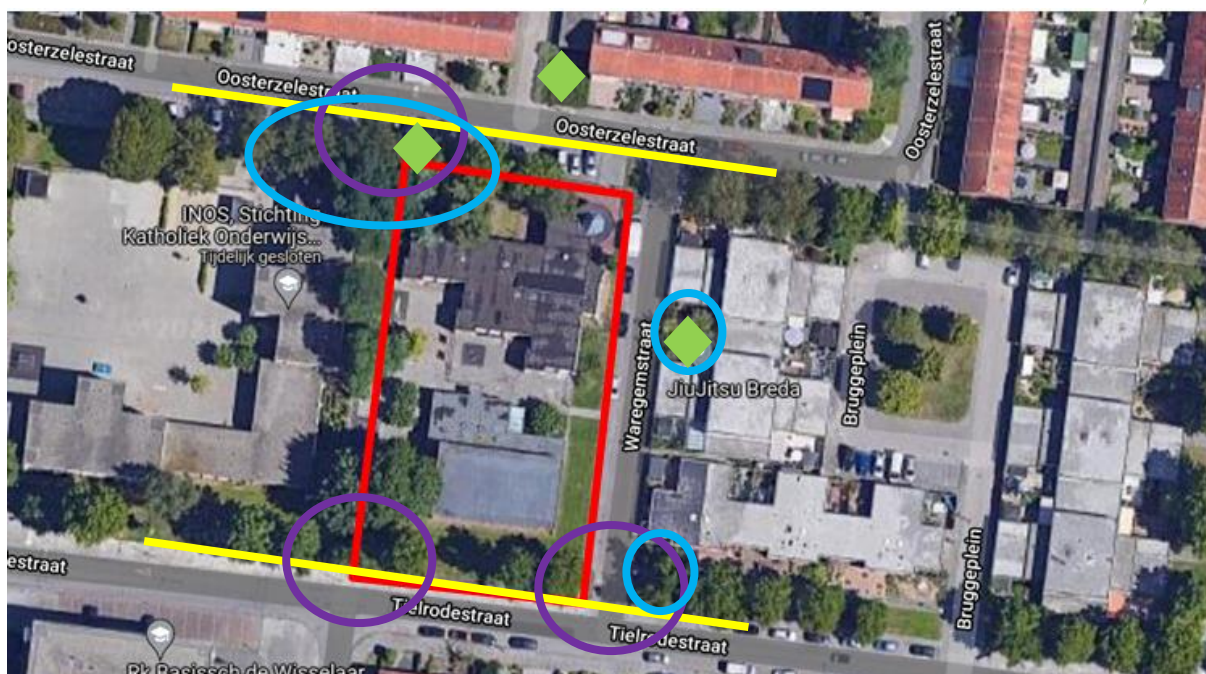
Essentiële vliegroutes van de gewone dwergvleermuis zijn eveneens aangetroffen. Deze vliegroutes zijn essentieel, omdat er tussen zonsondergang en het eerste uur naar zonsondergang de meeste activiteit was van voorbijvliegende dieren. De voorbij vliegende vleermuizen vlogen voornamelijk langs de bomen ten noorden en het zuiden van het plangebied en in mindere mate aan de westelijke zijde van het plangebied. Omdat tijdens het onderzoek niet continue op 1 plaats gestaan wordt omdat het gehele

plangebied overzien moet worden zijn exacte aantallen niet aan te geven. Tijdens het onderzoek is iedere 5 minuten van locatie gewisseld binnen het plangebied en tijdens het uitvliegmoment in de avond en invliegmoment in de ochtend (zonsondergang resp. zonsopkomst) is er meer gelopen door de onderzoekers. In het eerste uur van de onderzoeksrondes zijn aan de noordzijde 53 voorbij vliegende gewone dwergvleermuizen geteld, aan de zuidzijde zijn 38 voorbij vliegende gewone dwergvleermuizen geteld en aan de westelijke zijde zijn 13 voorbij vliegende gewone dwergvleermuizen geteld. Dit is zo exact te zeggen, omdat tijdens het onderzoek geturfd is op de momenten dat er langs deze bomenrijen waargenomen werd. Na het eerste uur kwamen er nog wel vleermuizen voorbij vliegen langs de bomenrijen, maar betroffen het zo af en toe een enkeling. In figuur 2 zijn locaties van de waarnemingen weergegeven. Naast het feit dat de vleermuizen tijdens de onderzoeksrondes met name langs de bomen vlogen, is ook als verder uitgezoomd wordt op het plangebied, te zien dat vooral de noordelijke en zuidelijke aangetroffen vliegroute verbinding heeft met andere structuren en potentiële foerageergebieden van vleermuizen (figuur 3). De noordelijk en zuidelijk gelegen vliegroutes zijn gezien de aantallen als essentieel te benoemen. De bomenrij aan de westelijke erfgrens van het plangebied betroffen op zijn top maximaal 13 vleermuizen en werd dus veel minder gebruikt. Deze bomenrij aan de westelijke perceelgrens is als niet essentieel beoordeeld door het lagere aantal vleermuizen, de bebouwing van naastgelegen grond die direct tegen deze bomenrij aan gesitueerd is en behouden blijft en de verbindingen verder naar het westen en oosten tussen de noordelijk en zuidelijk gelegen wel essentiële vliegroutes.

4.2. Huismussen

Tijdens de veldbezoeken die zijn uitgevoerd in het kader van de huismus zijn in het plangebied aan de noordzijde van de bebouwing 6 foeragerende huismussen waargenomen. Daarnaast zijn aan de overzijde van de Waregemstraat in groenstroken foeragerende huismussen waargenomen. Er zijn tevens aan de overzijde van de weg, buiten het plangebied, een aantal nestplaatsen aanwezig. Jaarrond beschermde nestplaatsen van de huismus in het plangebied zijn uit te sluiten. In figuur 3 zijn de waarnemingen weergegeven.

Figuur 3 Resultaten van het onderzoek in beeld. Het plangebied is rood omlijnd.

Bron: PDOK

Gele lijnen: Vliegroutes gewone dwergvleermuis

Paarse cirkel: Foerageerlocatie gewone dwergvleermuis

Blauwe cirkel: Foerageerlocatie huismuis

Groene ruit: Foeragerende huismussen

Figuur 4 Verdere omgeving van de planlocatie. Het plangebied is rood omlijnd.

Bron: PDOK

5. CONCLUSIE EN AANBEVELING

Het onderzoek heeft aangetoond dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen en geen jaarrond beschermde nesten van de huismus binnen het plangebied aanwezig zijn. De aanwezige bomen en groenstructuren aan de noordelijke en zuidelijke rand van het plangebied zijn wel aan te merken als essentieel, omdat vleermuizen deze gebruiken als geleiding tijdens de migratie en omdat hier gefoerageerd wordt door huismussen en vleermuizen. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig voor de sloop van de bebouwing en de realisatie van nieuwbouw. Wel dient tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen nachtelijke verlichting te worden gevoerd om te voorkomen dat vleermuizen hier hinder van ondervinden. Daarnaast dient in de toekomstige situatie rekening gehouden te worden met de verlichting in het plangebied, dit kan door uitstraling van licht te voorkomen naar de bomenrijen aan de noord en zuidzijde van het plangebied, zodat de vliegroutes die zijn aangetroffen niet worden belicht en verstoring voorkomen wordt.

De noordelijke en zuidelijke vliegroute blijven behouden. Binnen het plangebied worden enkele bomen geveld, door het vellen van deze bomen blijft de lijnvormige structuur van de bomenrij wel in tact waardoor dit naar verwachting geen effect heeft op de noordelijke en zuidelijke vliegroute. De vliegroute aan de westelijke erfgrens van het plangebied, welke weliswaar door minder gewone dwergvleermuizen gebruikt wordt, wordt grotendeels geveld. Door het vellen van deze bomen in combinatie met de sloop van de aanwezige bebouwing verdwijnt het lijnvormige landschapselement die de noordelijke en zuidelijke vliegroute met elkaar verbind binnen de planlocatie. Verder naar het oosten (aan de Petegemstraat) en verder naar het westen (aan de Vlaanderenstraat) zijn de noordelijke en zuidelijke vliegroute wel enigszins met elkaar verbonden door een bomenrij, deze bomen zouden een alternatief kunnen vormen voor vleermuizen bij het kappen van de bomen aan de westelijke erfgrens van het plangebied. Doordat een vliegroute onderbroken wordt op locatie, maar deze onderbreking geen essentiële vliegroute betreft omdat het gaat om een minder frequent gebruikte bomenrij aan de westzijde van het plangebied, is geen ontheffing nodig. De lijnrechte verbinding van de noordelijke naar de zuidelijke essentiële vliegroutes blijft behouden, door de aanwezigheid van bebouwing direct ten westen van de te kappen bomenrij en door de aanwezigheid van bomenrijen verder naar het oosten en westen die de noordelijk en zuidelijke vliegroute met elkaar verbinden.

Daarnaast bevelen wij aan om de werkzaamheden uit te voeren in overeenstemming met de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming), wat inhoudt dat er buiten het broedseizoen gesloopt wordt en dat bij het onverhoopt toch aantreffen van (beschermde) soorten de werkzaamheden direct stil te leggen en een ecologisch deskundige in te schakelen.

BIJLAGE I. Geraadpleegde Literatuur

BIJ12, juli 2017. Kennisdocument gewone dwergvleermuis, versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

BIJ12, juli 2017. Kennisdocument gierzwaluw, versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

BIJ12, juli 2017. Kennisdocument huismus, versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

Kuijs-Schuurmans N., (2022). Quickscan Wet natuurbescherming Waregemstraat Breda. Floraun Natuuradvies., Nistelrode, 2021.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gierzwaluw, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard huismus, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur (2017). Vleermuisprotocol 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, RAVON en SOVON (2017). Soorteninventarisatieprotocollen 2017.